אגף א' - קידום ילדים ונוער בסיכון

עתיד תכנית הילה

משרד החינוך

מבחן בתנ"ך

10 שנ"ל

(חורף תשפ"ו)

מבחן דגם

אנו רואים בקיום טוהר הבחינות משימה חינוכית, ערכית ומוסרית,
שהמערכת כולה נקראת להיערך להצלחתה.

באחריות הנבחן/ הנבחנת לשמור על טוהר הבחינות בהתאם לכללים ולהנחיות
בע"פ ובכתב על גבי שאלון הבחינה ועל ידי אחראי/ת הבחינה.

כל הזכויות שמורות למשרד החינוך

הוראות לנבחן

א. **משך הבחינה**: שעה וחצי.

ב. **מבנה השאלון ומפתח הערכה:**
בשאלון זה **ארבע** שאלות .
בכל שאלה <u>שני</u> סעיפים

ג. הניקוד לכל שאל ה- 15 נקודות

סה״כ – 60 נקודות

ד. <u>חומר עזר מותר בשימוש</u>: תנ״ך שלם ללא פירושים.

כתוב בכתב ברור במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה) רשום כ״טיוטה״ בראש כל עמוד טיוטה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

יחידה ראשונה – בריאת העולם / סיפורים אוניברסליים

1. קרא את הקטעים הבאים מבראשית א׳ ומבראשית ב׳.

בראשית א׳

א בְּרֵאשִׁית, בָּרָא אֱלֹהִים, אֵת הַשָּׁמַיִם, וְאֵת הָאָרֶץ .**ב** וְהָאָרֶץ, הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ, וְחֹשֶׁךְ, עַל-פְּנֵי תְהוֹם; וְרוּחַ אֱלֹהִים, מְרַחֶפֶת עַל-פְּנֵי הַמָּיִם .**ג** וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים, יְהִי אוֹר; וַיְהִי-אוֹר .**ד** וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת-הָאוֹר, כִּי-טוֹב; וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים, בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ .**ה** וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם, וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה; וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר, יוֹם אֶחָד.

.**כו** וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים, נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ; וְיִרְדּוּ בִדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם, וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל-הָאָרֶץ, וּבְכָל-הָרֶמֶשׂ, הָרֹמֵשׂ עַל-הָאָרֶץ .**כז** וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ: זָכָר וּנְקֵבָה, בָּרָא אֹתָם .

בראשית ב׳

ד אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, בְּהִבָּרְאָם: בְּיוֹם, עֲשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים--אֶרֶץ וְשָׁמָיִם .**ה** וְכֹל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה, טֶרֶם יִהְיֶה בָאָרֶץ, וְכָל-עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה, טֶרֶם יִצְמָח: כִּי לֹא הִמְטִיר יְהוָה אֱלֹהִים, עַל-הָאָרֶץ, וְאָדָם אַיִן, לַעֲבֹד אֶת-הָאֲדָמָה .**ו** וְאֵד, יַעֲלֶה מִן-הָאָרֶץ, וְהִשְׁקָה, אֶת-כָּל-פְּנֵי הָאֲדָמָה .**ז** וַיִּיצֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם, עָפָר מִן-הָאֲדָמָה, וַיִּפַּח בְּאַפָּיו, נִשְׁמַת חַיִּים; וַיְהִי הָאָדָם, לְנֶפֶשׁ חַיָּה .**ח** וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים, גַּן-בְּעֵדֶן--מִקֶּדֶם; וַיָּשֶׂם שָׁם, אֶת-הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר

.**כ** וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁמוֹת, לְכָל-הַבְּהֵמָה וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם, וּלְכֹל, חַיַּת הַשָּׂדֶה; וּלְאָדָם, לֹא-מָצָא עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ .**כא** וַיַּפֶּל יְהוָה אֱלֹהִים תַּרְדֵּמָה עַל-הָאָדָם, וַיִּישָׁן; וַיִּקַּח, אַחַת מִצַּלְעֹתָיו, וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר, תַּחְתֶּנָּה .**כב** וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הַצֵּלָע אֲשֶׁר-לָקַח מִן-הָאָדָם, לְאִשָּׁה; וַיְבִאֶהָ, אֶל-הָאָדָם .**כג** וַיֹּאמֶר, הָאָדָם, זֹאת הַפַּעַם עֶצֶם מֵעֲצָמַי, וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי; לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה, כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה-זֹּאת

א. ציין שלושה הבדלים בין המסופר בבראשית א׳ למסופר בבראשית ב׳.
(8 נקודות)

_____

_____

_____

_____

_____

_____

ב. כיצד סיפורי הבריאה משלימים זה את זה? (7 נקודות)

_____

_____

_____

_____

_____

<u>יחידה שניה – סיפורי האבות</u>

2. קרא את הקטע הבא מבראשית ל״ז

א וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב, בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו--בְּאֶרֶץ, כְּנָעַן .**ב** אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב, יוֹסֵף בֶּן-שְׁבַע-עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רֹעֶה אֶת-אֶחָיו בַּצֹּאן, וְהוּא נַעַר אֶת-בְּנֵי בִלְהָה וְאֶת-בְּנֵי זִלְפָּה, נְשֵׁי אָבִיו; וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת-דִּבָּתָם רָעָה, אֶל-אֲבִיהֶם .**ג** וְיִשְׂרָאֵל, אָהַב אֶת-יוֹסֵף מִכָּל-בָּנָיו--כִּי-בֶן-זְקֻנִים הוּא, לוֹ; וְעָשָׂה לוֹ, כְּתֹנֶת פַּסִּים .**ד** וַיִּרְאוּ אֶחָיו, כִּי-אֹתוֹ אָהַב אֲבִיהֶם מִכָּל-אֶחָיו--וַיִּשְׂנְאוּ, אֹתוֹ; וְלֹא יָכְלוּ, דַּבְּרוֹ לְשָׁלֹם. .**ה** וַיַּחֲלֹם יוֹסֵף חֲלוֹם, וַיַּגֶּד לְאֶחָיו; וַיּוֹסִפוּ עוֹד, שְׂנֹא אֹתוֹ .**ו** וַיֹּאמֶר, אֲלֵיהֶם: שִׁמְעוּ-נָא, הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלָמְתִּי .**ז** וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מְאַלְּמִים אֲלֻמִּים, בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה, וְהִנֵּה קָמָה אֲלֻמָּתִי, וְגַם-נִצָּבָה; וְהִנֵּה תְסֻבֶּינָה אֲלֻמֹּתֵיכֶם, וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ לַאֲלֻמָּתִי .**ח** וַיֹּאמְרוּ לוֹ, אֶחָיו, הֲמָלֹךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ, אִם-מָשׁוֹל תִּמְשֹׁל בָּנוּ; וַיּוֹסִפוּ עוֹד שְׂנֹא אֹתוֹ, עַל-חֲלֹמֹתָיו וְעַל-דְּבָרָיו .

א. לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים שבשביל משקל שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו (שעשה לו כתונת פסים) נתקנאו בו אחיו ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים (שבת י, ב). כלומר, שבגלל מעשה זה בא העונש הנורא של שעבוד מצרים.

כיצד מסבירים החכמים (חז״ל) את גלות מצרים? (4 נקודות)

_____

_____

_____

_____

מה, לדעתכם, הם רצו לומר באמירה חריפה זו? (4 נקודות)

_____

_____

_____

_____

ב. לפעמים חלומות מתגשמים. בתנ"ך החלום הוא נבואה, בימינו נוהגים לפתור חלומות בדרך פסיכולוגית. מה דעתך? האם חלומות הם ראי הנפש? חזון? נמק. (7 נקודות)

_____

_____

_____

_____

_____

יחידה שלישית – יציאת מצרים עשרת הדברות וכיבוש הארץ

3. קרא שמות ב'

יא וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם, וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל-אֶחָיו, וַיַּרְא, בְּסִבְלֹתָם; וַיַּרְא אִישׁ מִצְרִי, מַכֶּה אִישׁ-עִבְרִי מֵאֶחָיו. **יב** וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה, וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ; וַיַּךְ, אֶת-הַמִּצְרִי, וַיִּטְמְנֵהוּ, בַּחוֹל. **יג** וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי, וְהִנֵּה שְׁנֵי-אֲנָשִׁים עִבְרִים נִצִּים; וַיֹּאמֶר, לָרָשָׁע, לָמָּה תַכֶּה, רֵעֶךָ. **יד** וַיֹּאמֶר מִי שָׂמְךָ לְאִישׁ שַׂר וְשֹׁפֵט, עָלֵינוּ--הַלְהָרְגֵנִי אַתָּה אֹמֵר, כַּאֲשֶׁר הָרַגְתָּ אֶת-הַמִּצְרִי; וַיִּירָא מֹשֶׁה וַיֹּאמַר, אָכֵן נוֹדַע הַדָּבָר. **טו** וַיִּשְׁמַע פַּרְעֹה אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה, וַיְבַקֵּשׁ לַהֲרֹג אֶת-מֹשֶׁה; וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פַרְעֹה, וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ-מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל-הַבְּאֵר. **טז** וּלְכֹהֵן מִדְיָן, שֶׁבַע בָּנוֹת; וַתָּבֹאנָה וַתִּדְלֶנָה, וַתְּמַלֶּאנָה אֶת-הָרְהָטִים, לְהַשְׁקוֹת, צֹאן אֲבִיהֶן. **יז** וַיָּבֹאוּ הָרֹעִים, וַיְגָרְשׁוּם; וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיּוֹשִׁעָן, וַיַּשְׁקְ אֶת-צֹאנָם

א. **מהן** תכונותיו של מנהיג? **בסס** דבריך על הכתוב. (8 נקוודת)

_____

_____

_____

_____

ב. מה, לדעתך, היה קורה אם משה היה גדל כל חייו בין עבדים ולא בארמון מלך? האם היה יודע מהי חירות? האם חיוני למנהיג לגדול בתנאים המאפשרים לו לחשוב מחוץ לקופסה? נמק. (7 נקודות)

_____

_____

_____

_____

יחידה רביעית – מלוכה גלות וגאולה

4. קרא שמואל ב׳ ה׳

א וַיָּבֹאוּ כָּל-שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל, אֶל-דָּוִד--חֶבְרוֹנָה; וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר, הִנֵּנוּ עַצְמְךָ וּבְשָׂרְךָ אֲנָחְנוּ. ב גַּם-אֶתְמוֹל גַּם-שִׁלְשׁוֹם, בִּהְיוֹת שָׁאוּל מֶלֶךְ עָלֵינוּ, אַתָּה הָיִיתָה מוֹצִיא (הַמּוֹצִיא) וְהַמֵּבִי, אֶת-יִשְׂרָאֵל; וַיֹּאמֶר ה׳ לְךָ, אַתָּה תִרְעֶה אֶת-עַמִּי אֶת-יִשְׂרָאֵל, וְאַתָּה תִּהְיֶה לְנָגִיד, עַל-יִשְׂרָאֵל. ג וַיָּבֹאוּ כָּל-זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל-הַמֶּלֶךְ, חֶבְרוֹנָה, וַיִּכְרֹת לָהֶם הַמֶּלֶךְ דָּוִד בְּרִית בְּחֶבְרוֹן, לִפְנֵי ה׳; וַיִּמְשְׁחוּ אֶת-דָּוִד לְמֶלֶךְ, עַל-יִשְׂרָאֵל.

א. הפרק מציע מספר סיבות לבחירת מנהיג. מה לדעתך צריכות להיות הסיבות לבחירת מנהיג? היותו קרוב אלינו? היותו מנהיג צבאי גדול? היותו איש רוח? היותו אדם צעיר או דווקא מבוגר? סיבה אחרת? נמק בחירתך. (8 נקודות)

_____

_____

_____

_____

_____

_____

ב. בתחילה מולך דוד בחברון ולאחר מכן הוא הופך את ירושלים לבירתו. **מדוע** נבחרה ירושלים לעיר בירה? **ציין** שתי סיבות. (7 נקודות)

_____

_____

_____

_____

_____

בהצלחה!!